

Sygn. akt II KK 21/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **W. S.** oskarżonego z art. 297 § 1 k.k. i in. oraz **B.B., A. J., P. M.**
oskarżonych z art. 271 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 17 czerwca 2020 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Okręgowego w O. na niekorzyść
oskarżonych,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 30 grudnia 2016 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2016 r., sygn. akt III K (...), Sąd Okręgowy w K.:

1. oskarżonego W. S. uznał za winnego czynu opisanego wyżej w pkt. I, z tym, że wyeliminował z jego opisu, że doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w łącznej kwocie 3.774.450 zł wynikającej z kwot jednostkowych wskazanych w pkt. 1-729, przyjął, że uczynił sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu oraz że jest to czyn z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 297 § 1 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności i 500 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 200 zł.

2. na podstawie art. 69 § 1, 2 i 3 k.k. i art. 70 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. zawiesił oskarżonemu warunkowo wykonanie kary pozbawienia wolności na okres próby 5 lat.

3. na podstawie art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora.

4. na podstawie art. 41 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług doradztwa rolniczego na okres 5 (pięciu) lat.

5. oskarżoną A. J. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. II z tym, że wyeliminował z jego opisu sformułowanie „stanowiących mienie wielkiej wartości na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz z pkt. 1-602 sformułowania „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz przyjął, że działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz że jest to czyn z art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i za

to na podstawie art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał ją na karę roku i 2 miesiące pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 50 zł.

6. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zawiesił oskarżonej warunkowo wykonanie kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat.

7. oskarżonego P. M. uznał za winnego czynu opisanego wyżej w pkt. III z tym, że wyeliminował z jego opisu sformułowanie „stanowiących mienie wielkiej wartości na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz z pkt. 1 - 46 sformułowania „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz przyjął, że działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz że jest to czyn z art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności i 50 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 50 zł.

8. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zawiesił oskarżonemu warunkowo wykonanie kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat.

9. oskarżoną B. B. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. IV, z tym, że wyeliminował z opisu czynu sformułowanie „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz z pkt. 1-4 sformułowania „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz przyjął, że działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz że jest to czyn z art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i w zw. z art. 37a k.k. skazał ją na karę 30 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 50 zł.

Wyrok zawierał również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli obrońcy oskarżonych i prokurator.

Obrońca oskarżonych A. J., P. M., B. B. zaskarżyła wyrok w całości w zakresie dotyczącym ww. oskarżonych, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 271 §3 k.k. i art. 18 §3 k.k. w zw. z art. 297 §1 k.k. poprzez przyjęcie, że oskarżeni poświadczali nieprawdę w dokumentach finansowo-księgowych, a nadto popełnili czyn oszustwa dotacyjnego w formie zjawiskowej - pomocnictwa, podczas gdy dokument „KP” nie stanowił istotnego dokumentu dla przyznania dotacji w wysokości 80% kosztów kwalifikowalnych za usługę doradczą;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. § 9 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 lipca 2013 roku (Dz. U. z 7 maja 2008 r. Nr 78 poz. 470; dalej: Rozporządzenie) w zw. z art. 271 §3 k.k. i art. 18 §3 k.k. w zw. z art. 297 §1 k.k. i w zw. z art. 11 §2 k.k. i art. 12 k.k. poprzez jego niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że rozporządzenie stawiało wymóg pokrycia 20% kosztów kwalifikowalnych usługi doradczej przez rolnika, podczas gdy analiza przepisów Rozporządzenia prowadzi do wniosku, iż celem regulacji było zapewnienie, aby Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR, Agencja) nie finansowała całości usługi, a jedynie dofinansowała jej 80% i źródło pochodzenia 20% kosztów kwalifikowalnych nie miało istotnego prawnego znaczenia dla spełnienia warunków dla przyznania pomocy finansowej, co oznacza, że nie doszło do wypełnienia znamion czynu zabronionego, bowiem dokumenty „KP”, jak i faktury VAT nie poświadczają nieprawdy;

3. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 30 k.k. przez jego niezastosowanie dla oceny prawnokarnej zachowania zarzucanego oskarżonym działającym w stanie usprawiedliwionego błędu co do bezprawności, bowiem byli oni przekonani o tym, że Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 roku w brzmieniu sprzed nowelizacji stanowiło o tym, że rolnik osobiście nie jest obowiązany płacić za usługę doradczą, ponieważ przepisy nie wskazywały obowiązku zapłaty 20% kosztów przez samego rolnika, nadto postępowanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa świadczyło niewątpliwie o niejasności przepisów oraz związanych z nią problemach ze stosowaniem przedmiotowego Rozporządzenia nie tylko po stronie podmiotów prywatnych, ale także państwowych jednostek organizacyjnych.

Ponadto, z ostrożności procesowej, zaskarżonemu orzeczeniu obrońca zarzuciła także:

4. obrazę przepisu postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 410 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i faktyczne pominięcie przy wydawaniu rozstrzygnięcia dowodu z dokumentów - książek procedur i instrukcji ARiMR utrwalonych w formie elektronicznej na płycie CD, co w konsekwencji doprowadziło do uznania przez Sąd, że źródło finansowania 20% kosztów kwalifikowalnych miało istotne prawne znaczenie z punktu widzenia przyznania dofinansowania 80% przez Agencję, a zatem, iż doszło do wypełnienia znamion czynu zabronionego;

5. obrazę przepisu postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 410 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i faktyczne pominięcie przy wydawaniu rozstrzygnięcia dowodu z zeznań 27 świadków (wymienionych w apelacji), którzy wskazali, iż płacili za usługi doradcze, bądź nie pamiętali jakoby nie zapłacili za nie 20% kosztów kwalifikowalnych, co w konsekwencji wpłynęło na niewłaściwą ocenę przez Sąd całokształtu materiału dowodowego, a także pominięcie istotnej okoliczności łagodzącej jaką jest fakt prawidłowego rozliczenia usług doradczych, co nadto potwierdza tezę, że oskarżeni informowali rolników o konieczności pokrycia 20% kosztów usługi doradczej, bowiem brak było jakichkolwiek podstaw do różnicowania sytuacji prawnej rolników pod względem zasad rozliczania;

6. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że oskarżeni mieli świadomość działania wbrew przepisom rozporządzenia, co w konsekwencji doprowadziło do niezastosowania przez Sąd art. 30 k.k. i uznania, że oskarżeni popełnili przestępstwa z art. 271 §3 k.k. i art. 18 §3 k.k. w zw. z art. 297 §1 k.k. i w zw. z art. 11 §2 k.k. i art. 12 k.k., podczas gdy oskarżeni działali w przekonaniu o legalności swoich zachowań;

7. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że oskarżeni nie informowali rolników o wymogu pokrycia 20% kosztów kwalifikowalnych usługi doradczej, co doprowadziło do przyjęcia przez Sąd, iż rolnicy zostali wprowadzeni przez nich w błąd co do sposobu finansowania usługi.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych od wszystkich zarzucanych im czynów, a ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego W. S. zaskarżyła wyrok sądu pierwszej instancji w całości, w zakresie dotyczącym tego oskarżonego, zarzucając mu:

„1) obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 297 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i 65 k.k. poprzez ich błędne zastosowanie do karnoprawnej oceny zachowania oskarżonego W. S. w odniesieniu do ustalonego stanu faktycznego, podczas gdy w ustalonym stanie faktycznym nie ma spełnionych ustawowych przesłanek popełnienia czynu, bowiem oskarżony W. S. nie przedkładał nierzetelnych dokumentów „o istotnym znaczeniu dla uzyskania wsparcia dotacyjnego”, albowiem dokumenty „KP” wystawiane przez firmę S. nie stanowiły istotnego dokumentu dla przyznania dotacji na usługi doradcze, w pełni wystarczającym był bowiem dokument faktury VAT ze wskazaniem, iż kwota 20% kosztów kwalifikowalnych została zapłacona, stanowił dokument będący podstawową informacją dla organu dotacyjnego uzasadniającą przyznanie dotacji na usługi doradcze przez ARiMR;

b) § 9 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 lipca 2013 roku (Dz. U. z 7 maja 2008 r. Nr 78 poz. 470; dalej: Rozporządzenie) w zw. z art. 297 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. poprzez jego niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że Rozporządzenie stawiało wymóg „pokrycia” 20% kosztów kwalifikowalnych usługi doradczej przez rolnika, podczas gdy wykładnia językowa a także teleologiczna przepisów rozporządzenia prowadzi do wyniku w postaci wykładni stwierdzającej (bowiem wykładnia rozszerzająca nie jest dopuszczalna w prawie karnym), iż rolnik nie musiał dokonać zapłaty z własnych środków finansowych, osobiście tak jak to przyjął Sąd I instancji (str. 173 uzasadnienia), ale także z uzyskanych kredytów, pożyczek, darowizn, dofinansowań, bowiem celem pokrycia 20% kosztów przez beneficjenta było zapewnienie, aby Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARMiR, Agencja) nie finansowała całości usługi, a jedynie dofinansowała jej 80%, w konsekwencji podkreślić należy, że źródło pochodzenia 20% kosztów kwalifikowalnych nie miało istotnego prawnie znaczenia dla spełnienia warunków dla przyznania pomocy finansowej, co oznacza, że nie doszło do wypełnienia znamion czynu zabronionego przez oskarżonego, bowiem dokument „KP” wpłaty potwierdzał, de facto to, że oskarżony uzyskał zapłatę za świadczone usługi także w 20% kosztów kwalifikowalnych, których nie zwracała mu ARiMR; wykładnia celowościowa dokonana przez Sąd I instancji wskazywała, że celem tej regulacji było zaangażowanie finansowe leżące po stronie wnioskodawcy, bowiem w nazwie rozporządzenia mowa o przyznaniu pomocy a nie refundacji kosztów, a użycie zwrotu „przez wnioskodawcę” należy rozumieć jako działanie osobiste, tymczasem wnioskodawca w każdym przypadku finansowania przez osobę trzecią, z kredytu, pożyczki, dotacji, czy darowizny był obciążony osobiście, co nie kłóci się z pojęciem „przyznania” dofinansowania w części; nadto zauważyć należy, że osobiste dokonanie czynności poniesienia kosztów, w przypadku wszystkich rolników miało miejsce, bowiem to oni osobiście w gotówce, w

kopertach, czy przelewem dokonali zapłaty, jedynie środki miało swoje źródło w darowiźnie;

c) art. 30 k.k. przez jego niezastosowanie dla oceny prawnokarnej zachowania zarzucanego oskarżonemu działającemu w stanie usprawiedliwionego błędu co do bezprawności, bowiem oskarżony był przekonany o tym, że Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 roku w brzmieniu sprzed nowelizacji stanowiło o tym, że rolnik osobiście nie jest obowiązany płacić za usługę doradczą, ponieważ przepisy nie wskazywały obowiązku zapłaty 20% kosztów przez samego rolnika, nadto postępowanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa świadczyło niewątpliwie o niejasności przepisów oraz związanych z nią problemach ze stosowaniem przedmiotowego Rozporządzenia nie tylko po stronie podmiotów prywatnych, ale także państwowych jednostek organizacyjnych;

d) art. 41 § 2 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie w stosunku do oskarżonego W. S. , albowiem orzeczenie środka ma chronić społeczeństwo przed osobami, które nadużywają zaufania związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą i przez to zachodzi obawa, że przy wykorzystaniu tej samej sposobności mogłyby w dalszym ciągu zagrażać istotnym dobrom chronionym prawem, tymczasem co zostało ustalone w stanie faktycznym sprawy, oskarżony wszelkie usługi wykonywał rzetelnie, a Sąd I instancji nie dał wiary zeznaniom rolników, którzy wskazywali odmiennie.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej obrońca wskazała także na naruszenie:

e) art. 65 §1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie polegające na przyjęciu że ewentualne działania oskarżonego W. S. wyczerpują znamię „stałego źródła dochodu”, podczas gdy zostały mu przypisane jedynie jednostkowe, przestępcze zachowania rozciągające się w znacznym czasookresie, nie świadczące przeto o ciągłości i trwałości zarzucanego procederu;

w konsekwencji:

f) rażąco niewspółmierność orzeczonej w stosunku do oskarżonego W. S. kary w wymiarze 1 (jeden) rok i 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wysokości 500 (pięćset) stawek dziennych, przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 200 (dwieście) złotych, której to wymierzenie nastąpiło z naruszeniem zasad i kryteriów sądowego wymiaru kary poprzez orzeczenie kary niewspółmiernej do stopnia winy i społecznej szkodliwości, co wynikało z nadmiernego wyeksponowania przez Sąd orzekający okoliczności obciążających, przy jednoczesnym nieuwzględnieniu okoliczności łagodzących takich jak ustabilizowana sytuacja rodzinna i osobista oskarżonego, uprzednia niekaralność i pozytywna opinia środowiskowa, a także z niesłusznego zastosowania dyspozycji art. 65 §1 k.k. i 297 §1 k.k. przy wymiarze kary co w konsekwencji doprowadziło do orzeczenia kary rażąco surowej, sprzecznej z dyrektywami kary wyrażonymi w art. 53 k.k.”.

Ponadto z ostrożności procesowej zaskarżonemu orzeczeniu obrońca zarzuciła obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego wyroku, a mianowicie:

a) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. i 410 k.p.k. poprzez dowolną, niepełną, sprzeczną z zasadami logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (w treści zarzutu autorka apelacji szczegółowo wskazała na czym owe błędy, w jej ocenie miały polegać);

b) art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74 § 1 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. polegającą na naruszeniu zasady bezstronności poprzez nieuwzględnienie wszelkich okoliczności przemawiających na korzyść W. S. przy jednoczesnym wzięciu pod uwagę okoliczności na jego niekorzyść, w tym pominięcie wyjaśnień oskarżonego pomimo ich istotnej wartości dowodowej w zakresie celu dotowania Fundacji dla Wsi, a nadto pominięciu prywatnych ekspertyz oskarżonego, tj. językoznawczej dr hab. E. G. , dra hab. R. Z. , prof. dr. W. M. i r.pr. R. J., opinie te stanowią dowód w sprawie zgodnie z 393 §3 k.p.k. a zatem Sąd powinien wskazać, dlaczego odmówił im przymiotu wiarygodności, Sąd jedynie wskazał w zakresie opinii specjalistów prawa, że stanowią wykładnię doktrynalną, a w postępowaniu to Sąd dokonuje wykładni przepisów, natomiast pomimo wątpliwości językoznawczych,

Sąd uznał, że dokonanie wykładni Rozporządzenia Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów nie wymagało wiadomości specjalnych;

c) art. 193 §1 k.p.k. poprzez niepowołanie biegłego językoznawcy do wyjaśnienia rozumienia dla przeciętnego człowieka znaczenia słów „pokryć”, „ponieść”, co miało istotne znaczenie w kontekście rozpoznania błędu co do bezprawności czynu przez oskarżonego;

d) art. 5 §2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 172 k.p.k. polegającą na uznaniu, że вина W. S. w aspekcie naruszenia art. 297 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. nie budzi wątpliwości, podczas gdy pojawiające się sprzeczności oraz wątpliwości na skutek ekspertyz prywatnych odnośnie osoby oskarżonego, jego roli w zdarzeniach objętych zarzutami zostały rozstrzygnięte na jego niekorzyść oraz wbrew zasadzie swobodnej oceny dowodów;

e) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegającą na oparciu orzeczenia o zaledwie część materiału dowodowego, w szczególności wobec faktu, że znakomitą część stanowił osobowy materiał dowodowy przesłuchania rolników, co do którego istniały wątpliwości między innymi z uwagi na niepamięć świadków, niezrozumienie problematyki techniczno-organizacyjnej, zaprzeczanie niepoparte stosownymi zapiskami oraz brakiem potwierdzenia ich słów w ekspertyzach prywatnych, wbrew zasadzie swobodnej oceny dowodów, a co spowodowało dokonanie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych, że oskarżony popełnił zarzucane mu czyny;

f) art. 410 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i faktyczne pominięcie przy wydawaniu rozstrzygnięcia dowodu z dokumentów – książek, procedur i instrukcji ARMiR, utrwalonych w formie elektronicznej na płycie CD, co w konsekwencji doprowadziło do uznania przez Sąd, że źródło finansowania 20% kosztów kwalifikowalnych miało istotne prawne znaczenie z punktu widzenia

przyznania dofinansowania 80% przez Agencję, a zatem doszło do wypełnienia znamion czynu zabronionego;

3) na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na treść tego orzeczenia (w treści zarzutu autorka wskazała szczegółowo na czym owe uchybienia miałyby polegać).

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku w pkt. 1 tenoru poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 §1 k.k.; o uchylenie wyroku w pkt. 2 i 3 tenoru jako rozstrzygnięć współtowarzyszących skazaniu; o uchylenie wyroku w pkt. 4 tenoru; o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 10 tenoru co do osoby oskarżonego W. S. w zakresie kosztów sądowych; ewentualnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prokurator zaskarżył orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonych, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na niesłusznym wyeliminowaniu z opisu czynu zarzucanego oskarżonemu W. S. , znamienia przestępstwa oszustwa polegającego na „doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w łącznej kwocie 3.774.450 zł, skutkującego pominięciem w przyjętej kwalifikacji prawnej art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k., podczas gdy stan faktyczny prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji, prowadzi do jednoznacznej oceny, że zamiarem oskarżonego W. S. było nie tylko wprowadzenie w błąd pracowników wymienionej Agencji ale i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na jej szkodę, co przy przeprowadzeniu prawidłowej i pełnej subsumpcji czynu zarzucanego oskarżonemu, skutkować powinno zakwalifikowaniem jego zachowania jako wyczerpującego kumulatywnie znamiona art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., a także art. 65 § 1 k.k.;

2. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na niesłusznym

wyeliminowaniu z opisu czynu zarzucanego oskarżonej A. J. elementów znamienia przestępstwa oszustwa w postaci sformułowań „stanowiących mienie wielkiej wartości na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”, podczas gdy stan faktyczny prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji, prowadzi do jednoznacznej oceny, że zamiarem oskarżonego W. S. było nie tylko wprowadzenie w błąd pracowników wymienionej Agencji, ale i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na jej szkodę, a tym samym oskarżona A. J. swoim zachowaniem pomogła W. S. w popełnieniu przestępstwa oszustwa na szkodę wymienionej Agencji, co przy przeprowadzeniu prawidłowej i pełnej subsumpcji czynu zarzucanego oskarżonemu W. S. skutkować powinno zakwalifikowaniem zachowania A. J. jako wyczerpującego kumulatywnie znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.;

3. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na niesłusznym wyeliminowaniu z opisu czynu zarzucanego oskarżonemu P. M. elementów znamienia przestępstwa oszustwa w postaci sformułowań „stanowiących mienie wielkiej wartości na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa” oraz „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”, podczas gdy stan faktyczny prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji, prowadzi do jednoznacznej oceny, że zamiarem oskarżonego W. S. było nie tylko wprowadzenie w błąd pracowników wymienionej Agencji ale i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na jej szkodę, a tym samym oskarżony P. M. swoim zachowaniem pomógł W. S. w popełnieniu przestępstwa oszustwa na szkodę wymienionej Agencji, co przy przeprowadzeniu prawidłowej i pełnej subsumpcji czynu zarzucanego oskarżonemu W. S. skutkować powinno zakwalifikowaniem zachowania P. M. jako wyczerpującego kumulatywnie znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.;

4. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na niesłusznym wyeliminowaniu z opisu czynu zarzucanego oskarżonej B. B. elementów znamienia przestępstwa oszustwa w postaci sformułowań „na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa”, podczas gdy stan faktyczny prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji, prowadzi do jednoznacznej oceny, że zamiarem oskarżonego W. S. było nie tylko wprowadzenie w błąd pracowników wymienionej Agencji, ale i

doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na jej szkodę, i tym samym oskarżona B.B. swoim zachowaniem pomogła W. S. w popełnieniu przestępstwa oszustwa na szkodę wymienionej Agencji, co przy przeprowadzeniu prawidłowej i pełnej subsumpcji czynu zarzuconego oskarżonemu W. S. skutkować powinno zakwalifikowaniem zachowania B. B. jako wyczerpującego kumulatywnie znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że oskarżony W. S. dopuścił się popełnienia czynu w opisie określonym w akcie oskarżenia, z tym uzupełnieniem, że „uczynił sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu” i przyjęcie jego kwalifikacji jako wyczerpującego znamiona art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. a także art. 65 § 1 k.k., oraz wymierzenie za to kar, środków karnych i kompensacyjnych, w następującym wymiarze:

1. 2 lata pozbawienia wolności
2. grzywna w wymiarze 500 stawek dziennych po 200 zł każda z nich
3. obowiązek naprawienia szkody w kwocie 3.774.450 zł
4. zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług doradztwa rolniczego na okres 5 lat,

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że oskarżona A. J. dopuściła się popełnienia czynu w opisie określonym w akcie oskarżenia, z tym uzupełnieniem, że „działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”, i przyjęcie jego kwalifikacji jako wyczerpującego znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., oraz wymierzenie za to kar w następującym wymiarze:

- 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby
- grzywna w wymiarze 100 stawek dziennych po 50 zł każda z nich,

2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że oskarżony P. M. dopuścił się popełnienia czynu w opisie określonym w akcie oskarżenia, z tym uzupełnieniem, że „działał w celu osiągnięcia korzyści

majątkowej” i przyjęcie jego kwalifikacji jako wyczerpującego znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., oraz wymierzenie za to kar w następującym wymiarze:

- 1 rok pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby

- grzywna w wymiarze 100 stawek dziennych po 50 zł każda z nich,

3. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że oskarżona B. B. dopuściła się popełnienia czynu w opisie określonym w akcie oskarżenia, z tym uzupełnieniem, że „działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”, i przyjęcie jego kwalifikacji jako wyczerpującego znamiona art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., oraz wymierzenie za to kar w następującym wymiarze:

- 7 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby

- grzywna w wymiarze 30 stawek dziennych po 50 zł każda z nich.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...) uniewinnił oskarżonych od dokonania zarzucanych im czynów, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł prokurator, który zaskarżył orzeczenie sądu odwoławczego w całości, na niekorzyść oskarżonych, zarzucając mu:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., polegające na błędnej, dokonanej w sposób dowolny i opartej na niepełnym materiale dowodowym, ocenie okoliczności faktycznych, skutkujące uniewinnieniem oskarżonych od zarzuconych im czynów;

2. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na niezasadnym, skutkującym

uniewinnieniem, uznaniu że:

- zachowanie oskarżonego W. S. opisane w zarzucie aktu oskarżenia, pozbawione jest znamion czynu zabronionego określonego w przepisach art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. a także art. 65 § 1 k.k.,
- zachowanie oskarżonej A. J. opisane w zarzucie aktu oskarżenia, pozbawione jest znamion czynu zabronionego określonego w przepisach art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.,
- zachowanie oskarżonego P. M. opisane w zarzucie aktu oskarżenia, pozbawione jest znamion czynu zabronionego określonego w przepisach art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.,
- zachowanie oskarżonej B. B. opisane w zarzucie aktu oskarżenia, pozbawione jest znamion czynu zabronionego określonego w przepisach art. 271 § 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., co w konsekwencji doprowadziło do zmiany wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 grudnia 2016 r., w sprawie III K (...), skutkującego uniewinnieniem oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów, podczas gdy stan faktyczny prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji, prowadzi do jednoznacznej oceny, że oskarżony w. S. przedkładał we właściwych miejscowo Biurach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), wystawione przez oskarżonych: A. J., P. M. oraz B. B. , nierzetelne dokumenty w postaci dowodów wpłat - pokwitowań KP (kasa przyjęła), oraz faktur VAT, poświadczających nieprawdę w zakresie rzekomego uiszczenia przez rolników - osoby korzystające z usług doradczych przedsiębiorstwa oskarżonego, kwot odpowiadających wartościom obligatoryjnego pokrycia 20% kosztów kwalifikowanych usług doradczych oraz kosztów podatku od towarów i usług (VAT), określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 r. (Dz. U. z dnia 7 maja 2008 r.), w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, do czego oskarżony W. S. wykorzystał współprowadzony faktycznie przez siebie podmiot „F.”, który zasilał własnymi środkami pieniężnymi w celu rzekomego przeznaczenia ich dla osób występujących z „wnioskami o przyznanie pomocy w ramach korzystania przez rolników z usług doradczych”, co miało na celu spowodowanie jedynie zaksięgowania kwot pozornych darowizn na rachunkach „F.”, a następnie również pozornego ich przekazania dla tych osób z przeznaczeniem na pokrycie usług doradczych wykonanych dla nich przez przedsiębiorstwo oskarżonego „S.” i w ten sposób stworzenia pozorów spełnienia warunku pokrycia 20% kosztów kwalifikowanych usług doradczych oraz kosztów podatku od towarów i usług (VAT), przez osoby zamierzające skorzystać z wymienionego wyżej programu pomocy finansowej, przez co wyprowadził w błąd pracowników właściwych miejscowo biur ARiMR, co do okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wsparcia finansowego i w konsekwencji doprowadził w wyniku przedłożonych dokumentów do wydania decyzji o przyznaniu płatności z tytułu udzielenia nienależnej publicznej pomocy finansowej, a następnie niekorzystnego rozporządzenia mieniem na szkodę Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w łącznej kwocie 3.774.450 zł, co przy przeprowadzeniu przez sąd odwoławczy prawidłowej i pełnej subsumpcji czynów zarzuconych oskarżonym, skutkować powinno zakwalifikowaniem ich zachowań jako wyczerpujących znamiona czynów zabronionych jak zostało to wyżej określone.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, mając na uwadze całokształt zawartych w niej wywodów, okazała się zasadna i musiała skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku

i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Na wstępie, dostosowując chronologię wywodów do kolejności, w jakiej sąd odwoławczy prezentował swoje poglądy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, stwierdzić należy, że konstatacje organu ad quem, co do tego, jakie warunki musiałyby zostać spełnione, aby w kwalifikacji prawnej zachowania oskarżonych mógł się pojawić art. 286 § 1 k.k., należy ocenić jako nietrafne i bazujące na nieprawidłowej wykładni pojęcia „niekorzystne rozporządzenie mieniem”, co trafnie zauważył autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Zgodnie z utrwalonym tak w doktrynie, jak i w judykaturze poglądem, za „niekorzystne rozporządzenie mieniem”, o którym mowa w art. 286 § 1 k.k., może być uznane takie rozporządzenie, które jest niekorzystne z punktu widzenia osoby pokrzywdzonej. Powstanie szkody w mieniu nie stanowi przy tym koniecznego warunku do przyjęcia, że znamię to zostało spełnione. Uznaniu, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem nie sprzeciwia się nawet fakt, że świadczenie wzajemne zostało w całości zaspokojone przez sprawcę. O niekorzystnym rozporządzeniu mieniem można mówić także wtedy, gdy pokrzywdzony otrzymuje świadczenie ekonomicznie ekwiwalentne, ale inne niż by sobie życzył (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., V KKN 96/99, LEX nr 51672 oraz z dnia 6 maja 2010 r., II KK 256/09, LEX nr 583778; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 lutego 2017 r., II AKa 2/17, LEX nr 2310602; M. Klubińska, Przestępstwo oszustwa gospodarczego z art. 297 k.k., Lex 2014, rozdział VII, pkt 7.3.; D. Pleńska (w:) Prawo karne. Część szczególna. Wybrane zagadnienia, L. Lernell, A. Krukowski, Warszawa 1969 r., s. 103).

W świetle powyższego jako nietrafne jawi się zarówno stwierdzenie, że „warunkiem przypisania sprawcy przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. kumulatywnej odpowiedzialności z art. 286 § 1 k.k. jest wykazanie, że najpóźniej w chwili przedkładania pracownikom instytucji udzielającej dotacji stosownych w tej mierze dokumentów, w tym wniosku o jej udzielenie, sprawca miał zamiar wykorzystania całej dotacji sprzecznie z jej celami”, jak

i wskazanie, że nie może być mowy o oszustwie w sytuacji, gdy usługi doradcze zostały wykonane (s. 24 – 25 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Do uznania, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wystarczające byłoby bowiem ustalenie, że podmiot udzielający wsparcia finansowego nie udzieliłby go, gdyby nie został przez sprawcę wprowadzony w błąd – w tym wypadku - poprzez przedłożenie dokumentów wymienionych w art. 297 § 1 k.k.

Ostatnio poczyniona konstatacja wskazuje, że nietrafny jest również pogląd sądu odwoławczego, że „w przeważającej części przypadków nie jest możliwy zbieg przepisów art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k., bowiem przestępstwa te są popełnione w innym momencie”. Skoro przedkładanie dokumentów wskazanych w art. 297 § 1 k.k. stanowi formę wprowadzenia w błąd osoby rozporządzającej mieniem (w rozumieniu art. 286 § 1 k.k.), to jest oczywiste, że mamy tu do czynienia z jednym zachowaniem.

Powyższe wadliwości, u podstaw których leżała nietrafna interpretacja znamion oszustwa klasycznego z art. 286 § 1 k.k., nie były jednak najpoważniejszymi, które popełnił sąd odwoławczy i które finalnie wyznaczyły treść jego rozstrzygnięcia.

Najistotniejszym bowiem uchybieniem było nieuprawnione odwołanie się do treści art. 5 § 2 k.p.k., gdyż to na tej podstawie sąd odwoławczy oparł swoje przekonanie, iż w niniejszej sprawie zachodzi konieczność wydania wyroku uniewinniającego. Wątpliwości, które w ocenie Sądu Apelacyjnego, uzasadniały odwołanie się do reguły dekodowanej z powyższego przepisu, wynikały w jego ocenie z niejednoznacznego brzmienia przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. z 2008 r., Nr 78, poz. 470 ze zm.), w wersji przed zmianami, które weszły w życie w dniu 2 lipca 2013 r.

Przyjmując nawet (choć jest to kwestia sporna w doktrynie i w

orzecznictwie), że reguła in dubio pro reo z art. 5 § 2 k.p.k. (w aktualnie obowiązującym brzmieniu) może być odnoszona do wątpliwości prawnych, to odwołanie się do niej należy do wypadków zdecydowanie wyjątkowych. Ponadto, co wynika także z poglądów przywoływanych wprost przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, sięgnięcie po nią jest możliwie dopiero, kiedy „po wyczerpaniu przez sędziego wszelkich akceptowalnych przez kulturę prawną reguł interpretacyjnych, nie da się ustalić w sposób jednoznaczny znaczenia przepisu”. W tym przypadku zaś, Sąd Apelacyjny nie przeprowadził samodzielnie stosownego procesu interpretacyjnego, a z pewnością nie dokonał wystarczająco pogłębionej analizy przepisów wyżej wymienionego rozporządzenia, podczas której odwoływałby się do dyrektyw językowych, systemowych i funkcjonalnych.

Do uznania, że w sprawie zaistniały niedające się usunąć wątpliwości natury prawnej, za wystarczające sąd ad quem uznał bowiem ustalenie, że regulacje rozporządzenia były niejednoznaczne, co wywoływało ich różne interpretacje (które to ustalenie poczynił odwołując się do załączonych do akt sprawy pism ARiMR, zeznań świadka R. J., wywodów zawartych w zarzutach i uzasadnieniach apelacji obrońców oskarżonych oraz treści postanowienia sądu okręgowego z dnia 2 kwietnia 2015 roku). Ustalenie to powiązane zostało przez Sąd Apelacyjny z konstatacją, że w czasie, w którym miałyby zostać popełnione zarzucane oskarżonym czyny istniała „niejednoznacznie interpretowana luka w prawie”, którą usunęły dopiero przepisy rozporządzenia z dnia 27 maja 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 689).

Sąd Apelacyjny nie dokonał interpretacji pojęć „pokrycie” i „poniesienie”, które, w jego ocenie, miały kluczowe znaczenie z perspektywy dostrzeżonego problemu wykładniczego. Samodzielne analizy treści przepisów rozporządzenia z dnia 17 kwietnia 2008 r. w wersji obowiązującej do dnia 1 lipca 2013 r., które organ ad quem uznał za współwyznaczające

prawnokarną ocenę zachowania oskarżonych, są zaś nad wyraz skromne, a nadto zostały obarczone istotnym błędem, słusznie wytkniętym przez autora kasacji. Wbrew bowiem temu co wskazał Sąd Apelacyjny na s. 29 „swojego” uzasadnienia, z przepisu § 6 ust. 4 rozporządzenia z dnia 17 kwietnia 2008 r. (w wersji sprzed nowelizacji) nie wynikało, że uprawniony podmiot doradczy mógł wyrazić zgodę na „nieuiszczanie opłaty przez rolnika z tytułu świadczenia usługi, tj. opłaty stanowiącej 20 % kosztów kwalifikowalnych”. Przepis ten upoważniał jedynie do zamieszczenia, w umowie zawieranej pomiędzy wnioskodawcą a podmiotem doradczym, *oświadczenia wnioskodawcy o wyrażeniu zgody na przejęcie przez uprawniony podmiot doradczy, który zrealizował usługę doradczą na podstawie umowy, należności przysługującej wnioskodawcy wobec Agencji z tytułu przyznanej pomocy - w przypadku gdy uprawniony podmiot doradczy wyrazi zgodę, aby wnioskodawca nie uiszczał opłaty z tytułu świadczenia tej usługi w wysokości, w której przysługiwałaby mu wobec Agencji należność z tytułu przyznanej pomocy*. Z regulacji tej wynika więc, że uprawniony podmiot doradczy mógł wyrazić zgodę jedynie na to, aby wnioskodawca nie uiszczał opłaty z tytułu świadczenia tej usługi w wysokości odpowiadającej kwocie przyznanego z Agencji dofinansowania (wynoszącej 80% poniesionych i udokumentowanych kosztów kwalifikowalnych - § 3 ust. 4 rozporządzenia). Przepis ten nie odnosił się więc do kwoty stanowiącej równowartość 20 % kosztów kwalifikowalnych, których pokrycie, zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, było warunkiem wypłaty przez Agencję przyznanej pomocy.

Powyższe uchybienie, dotyczące kluczowej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii, w powiązaniu z eksponowanym wyżej zaniechaniem dokonania pogłębionego procesu interpretacyjnego wskazuje, że decyzja Sądu Apelacyjnego o odwołaniu się do reguły in dubio reo w zakresie wątpliwości natury prawnej i będące jej konsekwencją uznanie, że swoich zachowaniem oskarżeni nie wypełnili znamion zarzucanych im czynów zabronionych, była na tym etapie procedowania nieuprawniona. Organ ad quem nie wykazał bowiem, że wątpliwości natury prawnej, które dostrzegł, miały charakter wątpliwości niedających się usunąć.

Na zakończenie tego wątku wyjaśnić należy, że choć autor kasacji nie zarzucił organowi ad quem wprost rażącej obrazę art. 5 § 2 k.p.k., to jednak w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia trafnie wskazywał na błędy i zaniechania, które doprowadziły sąd odwoławczy do nieuzasadnionego przekonania, że do dnia 2 lipca 2013 r., kiedy weszły w życie zmiany wprowadzone na mocy powołanego wyżej rozporządzenia zmieniającego z dnia 27 maja 2013 r., istniała „luka prawna” (zob. s. 4 – 6 uzasadnienia kasacji). W istocie więc problem wyeksponowany w tej części kasacji wskazywał na błędy popełnione przez sąd odwoławczy, których konsekwencją było oczywiście nieuprawnione odwołanie się do reguły in dubio pro reo.

W tym stanie rzeczy, należało stwierdzić, że autor kasacji wykazał, iż w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się podstawa kasacyjna, o której mowa w art. 523 § 1 k.p.k., co w konsekwencji musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym sąd odwoławczy, po dokonaniu wnikliwego procesu interpretacyjnego (w trakcie którego odwoła się do dyrektyw wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej) przepisów rozporządzenia z dnia 17 kwietnia 2008 r., ustali warunki, od których uzależnione było przyznanie pomocy na sfinansowanie usług doradczych, a następnie dokona oceny trafności rozstrzygnięć zawartych w wyroku sądu pierwszej instancji, szczegółowo analizując każdy z apelacyjnych zarzutów.

Na zakończenie zauważyć wypada, że autor kasacji podniósł również zarzuty skierowane bezpośrednio pod adresem dokonanej przez sąd odwoławczy analizy materiału dowodowego i wniosków wyciągniętych na jej podstawie. W związku jednak z tym, że konstatacje te były determinowane dokonany uprzednio wadliwym ustaleniem reguł prawnych, z perspektywy których winna być dokonywana prawnokarna ocena zachowania oskarżonych, rozważanie tych zarzutów na tym etapie procedowania byłoby tak przedwczesne, jak i bezprzedmiotowe (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k.). Zwróci na nie jednak uwagę sąd odwoławczy,

podczas badania sprawy w postępowaniu ponownym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.